

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

№ 1/9-315 від 07 червня 2017 року

Органи управління освітою
обласних та Київської міської
державних адміністрацій
Інститути післядипломної
педагогічної освіти
Загальноосвітні навчальні
заклади

Про структуру 2017/2018 навчального року та навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» структуру навчального року та строки проведення канікул встановлюють загальноосвітні навчальні заклади за погодженням з відповідними органами управління освітою. При цьому навчальний рік у загальноосвітніх навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форм власності розпочинається у День знань - 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня наступного року, а тривалість канікул протягом навчального року не може бути меншою 30 календарних днів без врахування днів, коли діти припиняли навчання з незалежних від них причин (карантин, температурний режим тощо).

У межах часу, передбаченого робочим навчальним планом загальноосвітнім навчальним закладом встановлюється тривалість навчального тижня на весь навчальний рік. У випадку встановлення 5-денного навчального тижня відпрацювання уроків по суботах (з метою надолуження навчального матеріалу, чи продовження канікул та скорочення опалювального сезону) не допускається, оскільки це призведе до перевищення тижневого гранично допустимого навантаження на учнів.

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2014 року № 1547, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 157/26602, учні 4, 9 та 11 класів складають державну підсумкову атестацію.

Перелік предметів для державної підсумкової атестації, форму та терміни її проведення Міністерством освіти і науки України буде затверджено додатково.

Загальноосвітні навчальні заклади спільно з органами державної влади та органами місцевого самоврядування приймають рішення щодо запровадження карантину, припинення чи продовження навчального процесу з поважних причин, надання учням вихідних для підготовки і проведення державної підсумкової атестації/зовнішнього незалежного оцінювання (якщо вони проводяться під час навчального процесу), визначають дати проведення свята «Останній дзвінок» та вручення документів про освіту.

Зважаючи на викладене, кількість фактично проведених вчителями уроків може бути меншою від попередньо запланованої. В такому випадку навчальний заклад та вчителі обов'язково мають вжити заходів щодо освоєння учнями змісту кожного навчального предмета в повному обсязі за рахунок ущільнення, самостійного опрацювання, засобів дистанційного навчання тощо.

Менша кількість проведених вчителем уроків через об'єктивні обставини не може бути причиною вирахувань із його заробітної плати, оскільки Інструкцією про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти (пункт 77), затвердженою наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, передбачено, що у випадку, коли в окремі дні (місяці) заняття не проводяться з незалежних від учителя (викладача) причин, його оплата здійснюється з розрахунку заробітної плати, встановленої при тарифікації, за умови, що вчитель (викладач) виконує іншу організаційно-педагогічну роботу.

Робочі навчальні плани розробляються загальноосвітніми навчальними закладами щорічно на основі Типових навчальних планів і затверджуються відповідним органом управління освітою. Варіант Типового навчального плану (з вибором мови навчання, з вивченням мови національної меншини, з вивченням двох іноземних мов, з вивченням християнської етики чи етики, з вибором профілю навчання тощо) навчальний заклад обирає самостійно залежно від типу закладу, його спеціалізації, освітніх запитів учнів і їхніх батьків та з урахуванням кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

На 2017/2018 навчальний рік робочі навчальні плани розробляються:

- для 1-4 класів - за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 10.06.2011 № 572 (із змінами);
- для 5-9-х класів - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 03.04.2012 № 409 (із змінами);
- для 10-11-х класів - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834 (із змінами).

Рекомендації щодо розроблення робочих навчальних планів

Робочі навчальні плани містять пояснювальну записку та таблиці розподілу навчального часу між навчальними предметами. На титульній сторінці також зазначається навчальний рік, на який розроблено плани.

У пояснювальній записці вказуються:

- тип навчального закладу, кількість класів та орієнтовна кількість учнів, які навчаються;
- Типові навчальні плани, за якими розробляються робочі навчальні плани, для початкової, основної та старшої школи, із зазначенням номерів додатків;
- особливості організації навчального процесу.

Таблиці розподілу навчального часу розробляються для початкової, основної та старшої школи на окремих аркушах.

Для закладів, що працюють в режимі повного дня, окремо додаються таблиці розподілу навчального часу, передбаченого на додаткове опрацювання навчальних дисциплін у другій половині дня. Кількість часу для додаткового опрацювання для кожного класу не може перевищувати норми, визначені ДСанПІН 5.5.2.008-01 у частині виконання домашніх завдань, і становить:

Клас	Кількість часу на день для додаткового опрацювання навчальних предметів у режимі школи повного дня
1	-
2	45 хв.
3	1 год. 10 хв.
4	1 год. 30 хв.
5	2,5 години
6	2,5 години
7	3 години
8	3 години
9	3 години
10	4 години
11	4 години

З метою виконання вимог Державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти робочі навчальні плани повинні містити усі навчальні предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом Типових навчальних планів.

Вилучення з навчального процесу предметів інваріантної складової не допускається. Години на їх вивчення можуть перерозподілятися (у бік зменшення) не більше ніж удвічі порівняно з показниками Типових навчальних планів.

За потребою, спеціалізовані навчальні заклади (класи) з поглибленим вивченням окремих предметів, гімназії, ліцеї, колегіуми, можуть перерозподіляти у 10-11класах кількість годин між навчальними предметами у межах 15 відсотків.

Варіативна складова Типових планів використовується на:

- збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми, передбаченої навчальною програмою, здійснюється вчителем самостійно.
- Розподіл годин фіксується у календарному плані, що погоджується керівником навчального закладу чи його заступником. Вчитель записує проведені уроки на сторінках класного журналу, відведених для цього предмета;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану навчальним закладом спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, історія релігій та культур, риторика, логіка, рідний край, хореографія, креслення, основи споживчих знань, світ професій тощо);
- індивідуальні заняття та консультації.

Якщо години варіативної складової відводяться на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, то в робочих навчальних планах у колонці «Інваріантна складова» напроти відповідного предмета ставиться напис $X+Y$, де X - кількість годин, що передбачена типовими планами на вивчення предмета, а Y - кількість годин варіативної складової, додатково відведених на вивчення цього предмета.

Якщо години варіативної складової відводяться на курси за вибором, то у колонці «Варіативна складова» зазначаються ці курси та вказується кількість годин на їх вивчення. Курси можуть бути розраховані на 9, 18, 35 чи 70 академічних годин.

За рішенням навчального закладу облік занять з курсів за вибором може здійснюватися на сторінках класного журналу або в окремому журналі.

Рішення щодо оцінювання навчальних досягнень учнів також приймаються навчальним закладом.

Факультативи, групові та індивідуальні заняття проводяться для окремих учнів, чи груп учнів. При цьому зазначається з яких навчальних предметів інваріантної складової вони проводяться. У класному журналі (у випадку відсутності вільних сторінок - в окремому журналі) зазначається склад групи, яка відвідує факультативні заняття з предметів, та ведеться облік відвідування.

Оцінювання навчальних досягнень учнів може здійснюватися за рішенням педагогічної ради.

Під час розподілу варіативної складової навчального плану слід враховувати, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня, а уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховуються.

Гранично допустиме навантаження відповідно до ДСанПіН 5.5.2.008-01 становить:

Класи	5-денний навчальний тиждень	6-денний навчальний тиждень
-------	-----------------------------	-----------------------------

1	20	22,5
2	22	23
3	23	24
4	23	24
5	28	30
6	31	32
7	32	34
8	33	35
9	33	36
10-12	33	36

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

У спеціалізованих школах (класах), ліцеях, гімназіях, колегіумах з поглибленим вивченням окремих предметів мовою навчання може бути мова національної меншини, чи така мова може вивчатися. У такому випадку під час розроблення робочих навчальних планів потрібно використовувати два варіанти Типових планів: для спеціалізованих шкіл, ліцеїв, гімназій, колегіумів та для загальноосвітніх навчальних закладів з вивченням (навчанням) мови(-ою) національної меншини (в частині вивчення (навчання) мови(-ою) національної меншини та «Літератури»).

Частина навчального навантаження з фізичної культури (до 1 години на тиждень) може використовуватися на вивчення окремих навчальних предметів, що забезпечують рухову активність учнів (хореографія, ритміка, плавання тощо), за наявності відповідних умов педагогічних кадрів та навчальних програм, які мають гриф Міністерства освіти і науки України. від 20.02.2002 № 128.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України.

Загальноосвітні навчальні заклади можуть розробляти експериментальні та індивідуальні робочі навчальні плани.

Експериментальні навчальні плани розробляються у випадку, коли навчальний заклад бере участь у всеукраїнських експериментах що передбачають внесення змін до інваріантної складової Типових навчальних планів. Під час затвердження та погодження таких планів до них додаються копії наказів про експериментальну роботу, копії документів, що підтверджують надання відповідних грифів Міністерства авторським та експериментальним програмам тощо.

Окремі науково-педагогічні проекти всеукраїнського рівня мають Типові навчальні плани, затверджені Міністерством освіти і науки України. Робочі навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів, що беруть участь у таких науково-педагогічних проектах за наказами МОН, затверджуються відповідним органом управління освітою і не потребують погодження в МОН.

Індивідуальні навчальні плани розробляються у випадку, коли у зв'язку із специфікою діяльності навчальний заклад не може використати жоден із варіантів затверджених Типових навчальних планів.

У 2017/2018 навчальному році загальноосвітні навчальні заклади можуть долучитися до пілотування нових Типових навчальних планів для старшої школи, проекти яких розміщено на офіційному сайті МОН, шляхом впровадження інтегрованих курсів, розробивши індивідуальні

робочі навчальні плани для 10-х класів. Рішення про здійснення пілотування приймається педагогічною радою закладу за погодженням з батьками учнів, які навчатимуться за такими планами.

Індивідуальні й експериментальні робочі навчальні плани розробляються тільки для класів, в навчальних планах для яких передбачено зазначені вище зміни. Такі плани відповідно до Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778, погоджуються департаментом загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України за поданням департаментів (управлінь) освіти і науки обласних та Київської міської державних адміністрацій.

Міністр   Лілія Гриневич